

La Motte

a culture of excellence

Deurdagte Reis – ‘n viering van vrouekunstenaars Thoughtful Journey – a celebration of female artists

Stern is op 2 Oktober in Schweizer-Reineke in Noordwes-provinsie gebore. Haar ouers was Duits-Joods. In 1900, gedurende die Anglo Boereoorlog, is haar pa en oom deur die Britte gevange geneem en, na hulle vrylating, het die familie na Duitsland verhuis. Teen die einde van die oorlog het hulle na Suid-Afrika teruggekeer en hulself in Wolmaransstad gevestig.

Vanaf ’n vroeë ouderdom het Stern saam met haar gesin deur Duitsland en die landelike gemeenskappe van Suid-Afrika gereis. Tydens so ’n reis, in 1910, het die gesin die Victoria-waterval besoek en dit was Stern se eerste ervaring van die tropiese Afrika-plantergroei.

Stern het haar formele opleiding en kunsstudies in Duitsland voltooi. Sy het by ’n private ateljee in Berlyn begin en in 1913 by die Weimar Academy onderrig van Gari Melcheris ontvang. In 1914, by Studio Levin-Funcke, onder Martin Brandenburg, het sy met olieverf begin skilder. Sy het ook Weimar besoek, waar sy onder leiding van vroeë Bauhaus-skilders gewerk het tydens haar verblyf in Europa gedurende die Eerste Wêreldoorlog. In 1916 het sy met Max Pechstein, ’n Duitse Ekspressionis, wat ’n rol in haar artistieke filosofie en styl gespeel het, kennis gemaak. Dieselfde jaar was sy ’n stigterlid van die November Groep.

Net voor haar terugkeer na Suid-Afrika het Stern in 1919 haar eerste solo-uitstalling in Berlyn in die Fritz Gurlitt-galery gehou. Gedurende haar loopbaan het sy meer as 100 solo-uitstellings in Suid-Afrika, Duitsland, die VSA, Frankryk, Italië en Engeland gehou. Sy was ’n baie produktiewe kunstenaar en daar is gemiddeld tussen 80 en 100 van haar werke by hierdie uitstellings vertoon.

Na haar terugkeer na Suid-Afrika het sy in 1922 haar eerste solo-uitstalling in Ashbey Galery in Kaapstad gehou en, in 1926, die eerste in Johannesburg. Dit was die eerste van 63 solo-uitstellings wat sy tydens haar loopbaan in Suid-Afrika gehou het, terwyl haar eerste werk eers in 1931 verkoop is.

Aanvanklik het Stern ’n ateljee in Muizenberg en ’n gesinswoning in Oranjezicht, Kaapstad gehad. Sy het vanaf 1922 in Duitsland en Suid-Afrika gereis en uitgestal en in 1927 is sy by die Bordeaux Internasionale Uitstalling met die Prix d’Honneur bekroon. In 1931 het sy ’n lid van die Suid-Afrikaanse Kunsvereniging geword. Dieselfde jaar is haar 7 jaar lange huwelik met prof. Johannes Prinz beëindig. In hierdie stadium het sy met gereelde en intensieve reise deur Suid-Afrika, die Natalse Suidkusstreek, Swaziland, Zoeloeland, Mosambiek, die Kongo, Zanzibar, Dakar, Senegal, Turkye, Madeira, Spanje en ander dele van Europa begin. Gedurende haar reise het sy artefakte versamel wat voorwerpe in haar stillewekomposisies sou word, sowel as gekerfde houtwerk van Arabiese geboue as rame vir haar skilderye. In die daaropvolgende jare het Stern ekspedisjoernale saamgestel wat haar romantiese reaksies op Afrika weerspieël het. Die joernalle is in 1943 as Congo en in 1948 as Zanzibar gepubliseer.

Van 1935 tot die veertigerjare het haar werke oor stamlewe- en Maleier-onderwerpe in Suid-Afrika ’n hoogtepunt bereik. In hierdie tyd het sy ook met beeldhou- en keramiekwerk geëksperimenteer. Stern se werke het stilewe-komposisies, landskappe enveral portretwerke van die verskillende streke en kulture ingesluit – olieverf, waterverf, gouache en houtskool.

In teenstelling met haar tydgenote, soos **Maggie Laubser**, **Dorothy Kay** en **Maud Sumner**, wat selfportrette geskilder het, het Stern haarself nie in haar werk verbeeld nie, maar dit is die kunstenaar se empatie en emosie, ’n projeksie van die self, wat in werke met spesifieke vroue as onderwerp kan waarnem. Tydens haar Europese reise het besoekte aan uitstellings van werke deur Tintoretto, Van Gogh en Picasso haar geïnspireer.

Aan die begin van haar loopbaan het Stern se werk onder ongunstige kritiek deurgeloop. Eers vanaf die middel-veertigerjare het haar reputasie as kunstenaar in Suid-Afrika minder kontroversieel geword, en vanaf 1948 was sy deel van alle belangrike nasionale uitstellings en het sy Suid-Afrika by verskeie internasionale uitstellings verteenwoordig, soos die International Jewish Exhibition, Zurich, Empire Art Exhibition in Londen, Exhibition of South African Art in die Tate Gallery, die Venice Biennale van 1950 tot 1958 en die Sao Paulo Biennale (grafies). In 1952 het sy die Cape Tercentenary Grant vir uitmuntende werk ontvang, in 1959 die Molteno-prys, in 1960 die Regional Award of the Peggy Guggenheim International Art Prize, in 1963 die Oppenheimer-toekenning en in 1965 die Erepenning vir Skilderkuns van die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns.

Stern is op 23 Augustus 1966 in Kaapstad aan hartversaking oorlede. Haar testament het bepaal dat haar boedel in trust gehou moes word en dat die inkomste daaruit vir die bevordering van kuns in Suid-Afrika aangewend moes word. Vandag word haar versameling en haar huis ‘The Fris’ in Rosebank, Kaapstad onder administrasie van die Universiteit van Kaapstad as Die Irma Stern Museum bewaar.

Stern het vanaf 1957 verskeie oorsig-uitstellings gehou, maar die grootste is in 1967 postuum gehou, gevolg deur ’n reisende gedenk-uitstalling, *Hommage to Irma Stern*, in 1968, deur die Rembrandt Kunsstigting.

Stern se historiese belangrikheid spruit uit haar bydrae tot Modernisme in Suid-Afrika. Deur dit onder die publiek se aandag te bring, het sy persepsies oor Kuns in die land verskuif terwyl sy ’n professionele en onafhanklike vrouekunstenaar was.

Bronne / Sources:

Arnold, M. 1995. *Irma Stern: A feast for the eye*. Rembrandt van Rijn Art Foundation: Stellenbosch.

Berman, E. 1983. *Art & Artists of South Africa*. AA Balkema: Cape Town.

Irma Stern Museum. 2015. Website. Available: www.irmasternmuseum.org.za

Photo: Irma Stern by Leon Levson, Johannesburg, 1930's. Courtesy of the Irma Stern Museum collection and the Trustees of the Irma Stern Trust

Artworks featured (no images due to copyright)

Stern, Irma (1894 – 1966)

Still life, 1943

Olieverf op doek / Oil on canvas

Stern, Irma (1894 – 1966)

Untitled, 1943

Olieverf op doek / Oil on canvas

Versameling / Collection:

Universiteitsmuseum / University Museum, Stellenbosch